

Un imperi seriós

JOAN FRANCESC MIRA

Supose que pocs lectors de premsa, a casa nostra (i a les altres “cases”) deuen haver seguit amb algun interès les sessions de l'Assemblea Nacional Popular de la Xina, però en poden haver vist de passada alguna imatge als noticiaris de la televisió. El ritual hi ha canviat ben poc des del temps de l'omnipotent president Mao: al Gran Saló del Poble de Beijing, els 3.000 assistents ara van amb vestits més normals i corrents, els senyors amb jaqueta i corbata, les (poques) senyores amb roba de sastreria seriosa, els membres de les “minories” amb la indumentària tradicional; no van tots amb els uniformes grisos o blaus botonats fins al coll, però el teatre és el mateix. Votacions unànimes, generals d'uniforme, l'escenari ocupat pels dirigents asseguts de cara als milers de delegats sempre seriosos, potets blancs de te, enormes banderes cobrint tot el fons. La imaginació del règim comunista és importada dels seus predecessors europeus, per desgràcia, i no té la varietat escenogràfica dels rituals de la cort imperial. I malgrat tot, és encara l'Imperi de la Xina, el mateix fons perpetu, la mateixa estructura profunda, abans recoberta pels uniformes tristos del criminal sistema maoïsta, ara amb l'aire nou d'executius d'empresa dels nous dirigents. Un imperi demana un emperador, i observant l'espectacle i els discursos dels líders, em ve a la memòria Puyi, l'últim de la llista, pobre xicot desorientat i completament fora de la història. Es va morir fa cinquanta anys, i tothom el coneix només per la pel·lícula famosa: les imatges glorioses de nen imperial a la Ciutat Prohibida, i

en les escenes finals un modestíssim jardiner “reeducat” pels mandarins del nou imperi. Com recorde la imatge d'aspecte entranyable del gran Deng Xiaoping. Semblava un avi amable i pareix que només s'ocupava, els darrers anys, de contemplar les flors del seu jardí. No sé si era un model d'emperadors jubilats, o si era simple coincidència d'imatges entre Deng i Puyi. Mao, però, seguia el model d'emperador guerrer i sobrehumà, com el gran Qin unificador dels tres regnes i insigne cremador de llibres, com el manxú Kangxi que envià exèrcits fins al golf de Bengala. Mao va ser la síntesi final, final per ara, d'una història molt llarga d'invasions, revolucions, refundacions, canvis de dinastia, dispersió del poder i nova concentració. La història de la Xina és més o menys això, i sempre amb un fill del cel al capdamunt. Fins i tot, per no desmerèixer dels seus antecessors, Mao Zedong viatjava en trens especials de gran luxe, com abans les comitives imperials, i tenia un harem de joves constantment renovades. Mao Zede-

ong era, ell sol, la immensa Xina sencera concentrada en un sol home que era molt més que un home.

Els joves europeus fascinats que fa mig segle llegien l'evangeli del petit Llibre Roig es pensaven que entenien el present i el futur de la història, i no entenien res precisament perquè no entenien que Mao era l'imperi de la Xina. I és que la Xina no és un país com els altres, i d'això ja fa més de tres mil anys. Com si l'imperi egipci continuara unit i actiu. Com si Roma fóra encara la Roma de Trajà i Hadrià. La Xina és l'únic gran imperi antic encara en funcionament, i això té les seues constants de fons, una estructura profunda inalterable a pesar de totes les alteracions. Podem pensar que el gran imperi del nostre temps és un altre, que vivim en l'imperi americà, tot i que els seus emperadors (incloent aquest Trump lamentable) són ben poc imperials, i el cerimonial que practiquen és extremadament rudimentari. Però els Estats Units d'Amèrica són una cosa moderna, difusa o canviant, entre films de *cowboys* i anuncis de la Coca-Cola, entre Hollywood, dòlars, CIA i portaavions: un conjunt mudable que cap emperador podria encarnar en la seua persona. Mentre que l'imperi de la Xina, que és un imperi seriós, no solament es considera el centre del món, com tots els imperis clàssics, sinó que, als propis ulls, és *el món*. El món pròpiament dit, fora del qual només hi ha gent no del tot civilitzada, o petits bàrbars de les terres exteriors, com digué l'emperador Qianglong als enviats del rei Jordi d'Anglaterra: “Nosaltres no us necessitem per res, vosaltres sí”. Per això mateix, l'imperi de la Xina serà la clau d'aquest segle. I els milers de contenidors xinesos entrant als nostres ports, els magatzems dels seus productes a les nostres perifèries urbanes, els restaurants, les botigues innumbrables, només en són una primera mostra. Comparat amb allò que ha de vindre, el segle de l'imperi americà haurà estat una anècdota amable.

«MENTRE QUE L'IMPERI DE LA XINA, QUE ÉS UN IMPERI SERIÓS, NO SOLAMENT ES CONSIDERA EL CENTRE DEL MÓN, COM TOTS ELS IMPERIS CLÀSSICS, SINÓ QUE, ALS PROPIS ULLS, “ÉS EL MÓN”. EL MÓN PRÒPIAMENT DIT, FORA DEL QUAL NOMÉS HI HA GENT NO DEL TOT CIVILITZADA»